

Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2019

Przypominamy, że obowiązkiem doradcy jest posiadanie bieżącej wiedzy na temat zasad metodycznych Polskiego FADN.

Wymagana jest znajomość:

- **Instrukcji prowadzenia zapisów** w książkach rachunkowych – na stronie numer 6 znajduje się wykaz zmian w porównaniu z 'Instrukcją...' obowiązującą w roku 2018;
- **Instrukcji Kodowania oraz Wykazów Kodów;**
- dokumentu zawierającego '**Różnice w formularzach księzek rachunkowych w latach 2018-2019**' - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka / Zbieranie danych / Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Uwag metodycznych dotyczących roku obrachunkowego 2019** - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka / Zbieranie danych / Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Pytań i Odpowiedzi** zamieszczonych na stronie internetowej <http://fadn.pl/metodyka/zbieranie-danych/pytania-i-odpowiedzi/>.

CZĘŚĆ I. Zapisy z formularzy i instrukcji dotyczących roku 2020 uwzględnione w systemie RDR od roku obrachunkowego 2019:

1. W wykazie kodów wydzielono kody:

- 24-24-nn Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój /poddziałanie 4.2¹
- 24-32-nn Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof /poddziałanie 5.1
- 24-85-nn Płatności dla ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I
- 24-86-nn Płatności dla ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II
- 24-87-nn Płatności dla ONW typ specyficzny, strefa I
- 24-88-nn Płatności dla ONW typ specyficzny, strefa II
- 24-89-nn Płatność przejściowa ONW (dla rolników, którzy na skutek nowej delimitacji utracili wsparcie w ramach ONW typ nizinny)

---

¹ dotyczące gospodarstw rolnych.

2. **Grupy producenckie**

W KOiZ, w tabeli INFORMACJE OGÓLNE, uproszczono zapisy dotyczące grup producenckich (punkt 3.14). Zamiast pytania o aktywa i dotacje (punkty 3.14.1; 3.14.2; 3.14.2.1) zamieszczono punkt '3.14.3. Nazwa grupy producenckiej' z 3 miejscami do wypełnienia.

3. **Zazielenienie**

W KOiZ, w tabeli INFORMACJE DOTYCZĄCE ZAZIELENIENIA, w części dotyczącej elementów proekologicznych:

- usunięto 'Obszary zalesione w ramach PROW po 2008 r. EFA13';
- dodano 'Grunty ugorowane z roślinami miododajnymi (bogatymi w pyłek i nektar). EFA1a'.

4. **ONW**

W KOiZ, w tabeli 'INFORMACJE O WARUNKACH PRODUKCJI ROLNICZEJ', uaktualniono zapisy w punkcie 2.1 wg. nowego podziału ONW:

- 2.1.1. Ile hektarów użytków rolnych położonych jest na ONW typ górski?
- 2.1.5. Ile hektarów użytków rolnych położonych jest na ONW z ograniczeniami naturalnymi, strefa I?
- 2.1.6. Ile hektarów użytków rolnych położonych jest na ONW z ograniczeniami naturalnymi, strefa II?
- 2.1.7. Ile hektarów użytków rolnych położonych jest na ONW typ specyficzny, strefa I?
- 2.1.8. Ile hektarów użytków rolnych położonych jest na ONW typ specyficzny, strefa II?

CZĘŚĆ II. Uwagi pozostałe:

1. W FADN rejestrujemy **rzeczywiste dane rachunkowe**. Niedopuszczalne jest celowe dopasowywanie danych do testów.

2. **Dane rachunkowe muszą być spójne.**

Przykład:

- jeśli wykazywany jest zbiór roślin to w gospodarstwie powinny wystąpić: maszyny do uprawy i zbioru / usługi zewnętrzne dotyczące uprawy i zbioru / czynsz dzierżawny za maszyny;
- jeśli wykazano nawadnianie upraw to w środkach trwałych gospodarstwa powinny wystąpić urządzenia nawadniające.

UWAGA: prosimy aby urządzenia nawadniające rejestrować pod kodami z grupy 14-*, tj.

- 14-14-nn Trwałe urządzenia nawadniające
- 14-19-nn Pozostałe urządzenia nawadniające lub odwadniające

3. **Wyjaśnienie do testów** powinno zawierać **informację nt. przyczyn** wystąpienia danej sytuacji.

4. **Opis kodu powinien być precyzyjny**

Np. w przypadku dotacji opis kodu powinien umożliwiać jednoznaczne określenie programu wsparcia z którego pochodzi dana dotacja.

Opis prawidłowy:

- 27-39-04 Dotacja z tytułu utylizacji zwierząt 2019

Opis nieprawidłowy:

- 27-39-04 ~~Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej 2019~~

UWAGA: korekta opisu kodu z końcówką -nn (np. środki trwałe, dotacje) w Systemie RDR wymaga zmiany opisu zarówno w tabeli źródłowej (np. Wydatki) jak i w indywidualnym wykazie kodów (zakładka 'Kody' / 'NN').

5. Lista **kodów działań** dla dotacji i wsparcia o charakterze wyjątkowym innego niż z tytułu klęsk żywiołowych (**kod 29-39-nn**)

- Kod 11 – rekompensaty za wycofanie ze sprzedaży owoców i warzyw;
- Kod 31 – pomoc finansowa dla producentów świń na wyrównanie kwoty dochodu w związku ze zwalczaniem ASF;

- Kod 32 – rekompensaty za nieprzerwane nieutrzymywanie w gospodarstwie zwierząt z gatunku świnia objętych programem bioasekuracji;
- Kod 4 – pomoc finansowa na przygotowanie wniosku o rejestrację nazw i oznaczeń geograficznych pierwotnych produktów rolnych;
- Kod 5 – wsparcie finansowe dla gospodarstw, które czasowo zaprzestały produkcji drobiu;
- Kod 61 – pomoc dla producentów tytoniu, którzy nie otrzymali zapłaty od podmiotów skupujących;
- Kod 62 – pomoc dla producentów trzody chlewnej, którzy nie otrzymali zapłaty od podmiotów skupujących;
- Kod 8 – zwrot dyscypliny finansowej;
- Kod 9 – pozostałe dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym.

UWAGA: Pomoc de minimis na refundację do 75% wydatków poniesionych przez producenta rolnego, w którego gospodarstwie utrzymywane są zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*Sus scrofa*) należy kodować **27-39-nn** 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej'.

6. **Zbiorcze zapisy dla pojedynczego kodu**

Dla kodów:

- 54-00-00 Materiały budowlane do remontów bieżących
- 53-40-00 Części zamienne do remontów bieżących, oleje silnikowe, materiały eksploatacyjne pojazdów mechanicznych, maszyn, narzędzi i urządzeń

w ramach jednej faktury dopuszczalne są łączne zapisy dla pojedynczego kodu bez rozpisywania na poszczególne pozycje, ale tylko dla zapisów mało istotnych z punktu widzenia rozliczania dotacji, programów rolno-środowiskowych, wymogów sprawozdawczych, rejestrów ilościowych.

7. **Wycena budynków / użytków rolnych**

Prosimy pamiętać, że dokonując wyceny budynku nie należy uwzględniać wartości urządzeń technicznych stanowiących jego wyposażenie (np. zgarniacza obornika czy automatycznych poidel). Urządzenia techniczne będące wyposażeniem budynków należy zarejestrować jako oddzielny środek trwały.

Podobnie, określając wartość użytków rolnych będących własnością rolnika (SAiZ, tabela 1 / SWAiZ, tabela 1(1), L.p. 1.1.) należy uwzględnić wyłącznie wartość ziemi, bez nasadzeń trwałych oraz ulepszeń w rodzaju melioracji czy ogrodzeń – są one

rejestrowane oddzielnie, odpowiednio w: tabeli 2 'Nasadenia drzew i krzewów plonujących w sadach i na plantacjach wieloletnich', tabeli 3 'Drzewostan leśny' oraz tabeli 4 SAiZ 'Melioracje szczegółowe, budynki i budowle, środki transportowe, maszyny i urządzenia'.

8. Uprawy zakupione na „pniu”

W tabeli 2 KOiZ „Powierzchnia ziemi wg tytułu i sposobu użytkowania” nie odnotowujemy powierzchni upraw zakupionych na „pniu”.

9. Zazielenienie

Tabelę ‚Zazielenienie’ w KOiZ należy wypełnić zgodnie ze złożonym w ARiMR wnioskiem o przyznanie jednolitej płatności obszarowej oraz płatności za zazielenienie.

10. Podatek rolny

- tabelę 3 KOiZ należy wypełniać wyłącznie na podstawie dostępnych nakazów płatniczych (zgodnie z przypisem 'a/' pod tabelą);
- jeżeli dla danej działki np. dzierżawionej nakaz nie jest dostępny (dzierżawa nieformalna) powierzchni tej działki nie należy wykazywać w tabeli 3 KOiZ;
- błędem jest sumowanie w wierszu lp. 3 'Grunty własne i dodzierżawione ogółem' powierzchni wykazanych w wierszu lp. 1 'Grunty własne' i lp. 2 'Grunty dodzierżawione' (patrz: przypis 'b/' pod tabelą);
- opłatę podatku rolnego dotyczącego dodzierżawionej ziemi należy kodować **kodami czynszów dzierżawnych** z wykazu: 87-1 'Czynsze dzierżawne za użytkowanie do 1 roku' i/lub 87-2 'Czynsze dzierżawne za użytkowanie powyżej 1 roku'.

11. Powierzchnia ozimin, które uległy wymarznieniu

W przypadku wymarznienia części danej uprawy należy w odrębnych wierszach zapisać uprawę, która:

- jest kontynuowana w danym roku;
- została zaorana, a na jej miejsce wprowadzono inną uprawę.

Przykład zapisu zamieszczono poniżej. Początkowo powierzchnia pod oziminy wynosiła 10 ha. Należy zwrócić uwagę aby **dla zaoranej oziminy w kolumnie 'Typ uprawy' wpisać kod = 2, tj. '...poplon...'**, a w kolumnie 'Powód braku zbioru' umieścić kod = 1, tj. 'niekorzystne warunki pogodowe'.

Wyszczególnienie	Kod	Typ uprawy /a		Uprawa na cele energetyczne /b	Technologia produkcji /d	Powierzchnia uprawy /e		Zbiór /g			Powód braku zbioru /h	Powierzchnia zimowej okrywy zielonej		
		[kod]	[kod]			[ha]	[ar]	[kod]	[t]	[t]		[kod]	[ha]	[ar]
Pszenna ozima	01_12_20	1	1	0	1	4	0	0	240	200	0	0	0	
Pszenna ozima /wymarznienie	01_12_20	2	1	0	1	6	0	0	0	0	1	0	0	

12. Powierzchnia upraw przeznaczonych na przyoranie

Uprawy przeznaczone na przyoranie należy w każdym przypadku zapisywać pod kodem 64-30-00 'Nawozy zielone'. Prosimy o zapoznanie się z przykładami zamieszczonymi poniżej i zwrócić szczególną uwagę na sposób zapisu w kolumnach: 'Typ uprawy', 'Powód braku zbioru', 'Powierzchnia zimowej okrywy zielonej'.

Przykład 4: nawóz zielony w plonie głównym na przyoranie w roku bieżącym

Wyszczególnienie	Kod	Typ uprawy /a	Na gruncie /b	Uprawa na cele energetyczne	Technologia produkcji /d	Powierzchnia uprawy /e		Zbiór /g			Powód braku zbioru /h		Powierzchnia zimowej okrywy zielonej	
		[kod]	[kod]	[kod]	[kod]	[ha]	[ar]	[kod]	[dt]	[dt]	[kod]	[ha]	[ar]	
Nawozy ziel. /tubin w plonie głównym	64-30-00	1	1	0	1	1	50	0	0	0	9	0	00	

Należy pamiętać, że w tabeli 2 KOiZ 'Powierzchnia ziemi wg tytułu i sposobu użytkowania' powierzchnię **nawozu zielonego w plonie głównym wliczamy do powierzchni wykazanej w kolumnie nr 7 lub 8, tj. 'ugory na GO'**, a nie w kolumnie nr 5 'użytkowane (użytki rolne)'.

Przykład 5: nawóz zielony jako poplon ozimy

Wyszczególnienie	Kod	Typ uprawy /a	Na gruncie /b	Uprawa na cele energetyczne	Technologia produkcji /d	Powierzchnia uprawy /e		Zbiór /g			Powód braku zbioru /h		Powierzchnia zimowej okrywy zielonej	
		[kod]	[kod]	[kod]	[kod]	[ha]	[ar]	[kod]	[dt]	[dt]	[kod]	[ha]	[ar]	
Nawozy ziel. /rzepik - poplon ozimy	64-30-00	2	1	0	1	0	00	0	0	0	0	7	00	

Przykład 6: nawóz zielony jako poplon na przyoranie w roku bieżącym

Wyszczególnienie	Kod	Typ uprawy /a	Na gruncie /b	Uprawa na cele energetyczne	Technologia produkcji /d	Powierzchnia uprawy /e		Zbiór /g			Powód braku zbioru /h		Powierzchnia zimowej okrywy zielonej	
		[kod]	[kod]	[kod]	[kod]	[ha]	[ar]	[kod]	[dt]	[dt]	[kod]	[ha]	[ar]	
Nawozy ziel. /gorczyca na przyoranie w r.b.	64-30-00	2	1	0	1	3	21	0	0	0	9	0	00	

13. Zwierzęta zaliczane do OGA

Zwierzęta zaliczane do OGA to: ryby i pozostałe akwakultury, zwierzęta futerkowe (za wyjątkiem królików), z komercyjnej hodowli zwierząt domowych: psy, koty, ptaki, itp., owady.

Prosimy mieć na uwadze, że w systemie FADN króliki nie są zwierzętami zaliczanymi do OGA. W związku z tym w przypadku pasz dla królików, w tabeli 7 KOiZ rozdysponowanie pasz własnych należy wykazywać w kolumnie 13, tj. 'pozost. zwierząt', a w tabeli 10 KOiZ rozdysponowanie pasz obcych w kolumnie 10, tj. 'pozostałe zwierzęta'.

Podobnie zakupione pasze bezpośrednio przeznaczone dla królików należy kodować 52-14-90, tj. 'Koncentraty białkowe, mieszanki pełnoporcjowe i uzupełniające dla pozostałych zwierząt'.

14. **Dotacje pochodzące z poprzednich perspektyw finansowych**

Dotacje wypłacane przez wiele lat, pochodzące z poprzednich perspektyw finansowych (np. z **PROW 2007 - 2013**) należy kodować kodami zamieszczonymi w **Instrukcji Kodowania i Wykazach Kodów obowiązującej w roku 2014** (np.: premię pielęgnacyjną w ramach zalesiania gruntów rolnych kodem 29-41-nn, płatności rolno-środowiskowe).

UWAGA: rozliczenie dotacji inwestycyjnych PROW 2007-2013 należy prowadzić w tabeli 17 SAiZ według 'starych' kodów, z grupy 28-1*.

15. **'Zaliczki' na poczet dopłat bezpośrednich oraz ilości referencyjne roczne (w KOiZ) za rok 2019**

Tzw. 'zaliczki' na poczet płatności bezpośrednich za rok 2019 prosimy kodować kodem 20-00-10 'Kod tymczasowy do rejestracji rozliczeń z ARiMR'. Szczegółowe zasady są opisane w 'Instrukcji prowadzenia zapisów... wersja 2019' na stronie 36.

UWAGA: wyżej wymienione informacje należy uzupełnić także w sytuacji gdy decyzję o przyznaniu dotacji otrzymano w kolejnym roku obrachunkowym, w tym przypadku w roku 2020.

16. **Dopłaty otrzymane za ziemię oddzierżawioną**

Dopłaty otrzymane za ziemię oddzierżawioną należy zapisywać pod **kodem poszczególnych dopłat**.

17. **Czynsze dzierżawne za ziemię płacone w ratach**

Prosimy, aby przy rejestracji I raty w części 'Wydatki' została wpisana pełna kwota należna z tytułu czynszu za cały rok, natomiast wartość I raty powinna być uwzględniona w części '...wypłaty...'. W ten sposób powstanie zobowiązanie (kod zapisu = 2), które w następnych miesiącach będzie spłacane wypłatami z tytułu kolejnych rat ('Wydatki' = 0, '...wypłaty...' > 0, kod zapisu = 3).

UWAGA: ilość hektarów ziemi, których dotyczy czynsz należy wykazać wyłącznie w wierszu dotyczącym I raty.

18. **Gospodarstwa uczestniczące w systemie dla małych gospodarstw.**

Jeżeli gospodarstwo uczestniczy w systemie dla małych gospodarstw, poszczególne płatności (JPO, zazielenienie) należy kodować odpowiednimi kodami z 'Instrukcji kodowania...' (np. JPO kodem 21-10-nn). Z drugiej strony, dla celów kontrolnych, łączną kwotę dotacji należy wykazać w systemie RDR, w tabeli DD, w pytaniu numer 01.1.

19. **Kodowanie kosztów paliwa do użyzonych / dzierzawionych maszyn**

Koszty paliwa zwiqzane z użytkowaniem maszyn nie będqcych własnociq gospodarstwa nalezy rejestrowac kodami z grupy 53-2 'Materiały pędqne'.

20. **Weryfikacja kosztu odtworzenia (zakupu lub budowy) srodków trwalych**

UWAGA: dotyczy gospodarstw rozpoczynajqcych uczestnictwo w Polskim FADN w roku obrachunkowym 2019

Przypominamy, że **wartość bieżąca** = Wartość zakupu lub budowy srodka trwałego (**wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie**) - **dotychczasowe umorzenie**.

Wyliczona przez test Systemu RDR wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie ma za zadanie pomóc Państwu w określeniu, czy dany srodek trwały jest wyceniony poprawnie, tj. czy za podaną kwotę rolnik byłby w stanie pozyskać obecnie identyczny lub zbliżony srodek trwały (w stanie nowym, jeżeli srodek trwały został pozyskany w stanie nowym lub w stanie używanym z dnia pozyskania, jeżeli pozyskano używany srodek trwały).

Prosimy mieć na uwadze, że test ma za zadanie wyeliminowanie znaczących (kilku-, kilkunastokrotnych) różnic w wycenie. Jeżeli różnice w wycenie są niewielkie nie ma potrzeby korygowania wartości bieżącej.

Jeżeli wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest w Państwa ocenie zbyt niska to (przyjmując, że rok rozpoczęcia eksploatacji i liczba lat użytkowania nie ulegną zmianie) należy zmienić wartość bieżącą srodka trwałego o taką krotność jak relacja prawidłowej wartości kosztów odtworzenia w gospodarstwie do tej wykazanej w teście.

Przykład 7 - wyliczenie prawidłowej wartości bieżącej:

- Wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie wykazana w teście - 10 tys. zł

- Prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie - 30 tys. zł

W powyższej sytuacji prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest trzykrotnie większa niż wykazana w teście. Stąd jeżeli obecna wartość bieżąca na SP roku 2019 wynosi 6 tys. zł to prawidłowa wartość bieżąca powinna wynosić: $3 \times 6 \text{ tys. zł} = 18 \text{ tys. zł}$.

Dodatkowe uwagi:

- W szczególnych wypadkach niska wartość może mieć wytłumaczenie w przeprowadzeniu **remontu kapitalnego całkowicie zamortyzowanego srodka trwałego**. W tej sytuacji wykazana wartość

jest wartością przeprowadzonego remontu kapitałnego więc wystarczy wpisać do Systemu RDR odpowiednie wyjaśnienie;

- Prosimy zwrócić uwagę **czy użyty kod jest prawidłowy**. W poprzednich latach niektóre opisy do kodów sugerowały, że dany obiekt może być budowlą (kody 15-2*), a nie budynkiem (kody 15-10-nn). Definicja budowli i budynków znajduje się w 'Instrukcji prowadzenia zapisów... wersja 2019', str. 76 i 77;
- Istotną informacją jest, **czy dany środek trwały** został **pozyskany** przez gospodarstwo **jako nowy czy jako używany**. W szczególności dotyczy to środków transportowych, maszyn i urządzeń. W przypadku używanych środków trwałych wartość wskazana przez test będzie przybliżoną wartością zakupu danego środka trwałego.

Przykłady błędów:

- **Rok rozpoczęcia eksploatacji środka trwałego** w SAIz równy **2019**;
- **Liczba lat dalszego użytkowania** w przypadku **zamortyzowanych środków trwałych różna od zera**. Przypominamy, że zamortyzowane środki trwałe użytkowane nadal w gospodarstwie należy zapisać z wartością 1 i liczbą lat dalszego użytkowania równą 0;
- **Korekta wartości bieżącej na zero**, mimo, że liczba lat dalszego użytkowania jest różna od zera, np. środka trwałego przeznaczonego do likwidacji w ciągu roku.
- **Zaliczanie do środków trwałych narzędzi i urządzeń**, których koszt nabycia lub wytworzenia w stanie nowym wynosi **mniej niż równowartość 300 EUR netto**.

Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2019 mogą być aktualizowane i uzupełniane o nowe zagadnienia. Informacje o zmianach w niniejszym dokumencie będą na bieżąco przesyłane do Koordynatorów Polskiego FADN drogą e-mailową oraz umieszczane w Aktualnościach na stronie internetowej www.fadn.pl.

Poprzednie wersje uwag metodycznych:

- rok obrachunkowy 2018 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2018/12/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2018_wersja_1_1.pdf
- rok obrachunkowy 2017 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2018/01/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2017_wersja_1_0.pdf
- rok obrachunkowy 2016 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2017/01/Uwagi_metodyczne_na_rok_obrachunkowy_2016.pdf